

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Geldzaken in de praktijk 2026

Rondkomen onder druk

Gitta van den Enden, Nouschka Veerman

Geldzaken in de praktijk 2026

Rondkomen onder druk

Auteurs

Gitta van den Enden

Nouschka Veerman

Inhoud

Conclusies	3
1. Inleiding	6
1.1 Doel- en vraagstelling	6
1.2 Methode	7
1.3 Leeswijzer.....	7
2. Rondkomen, zorgen over de financiële situatie en betalingsproblemen	8
2.1 Rondkomen door de jaren heen	8
2.2 Moeite met rondkomen naar achtergrondkenmerken.....	9
2.3 Redenen waarom huishoudens moeilijk rondkomen	10
2.4 Keuzes en acties bij moeilijk rondkomen	11
2.5 Zorgen over de financiële situatie	12
2.6 Betalingsproblemen of -achterstanden.....	13
2.6.1 Betalingsproblemen in het afgelopen jaar.....	13
2.6.2 Aantal verschillende betalingsproblemen.....	14
3. (On)zekerheid van inkomsten.....	16
3.1 Wisselende inkomsten	16
3.2 Kennis en handelen rondom toeslagen.....	17
3.3 Gevoel van controle over de inkomsten	18
4. Uitgaven	20
4.1 Moeite met het betalen van uitgaven.....	20
4.2 Omgaan met moeite met het betalen van uitgaven	21
4.3 Gevoel uitgaven te kunnen verlagen, uitstellen of aanpassen indien nodig	23
5. Sparen	25
5.1 Sparen algemeen.....	25
5.2 Spaardoelen	25
5.3 Sparen: percentage van het inkomen	26
5.4 Hoogte van het spaargeld	27
5.5 Andere vormen van vermogen naast spaargeld	28
5.6 Gevoel genoeg geld achter de hand te hebben.....	29
6. Life-events en zorgen over de toekomst	31
6.1 Zekerheid over rondkomen in de komende 12 maanden	31
6.2 Zorgen over levensgebeurtenis die financieel niet opgevangen kan worden.....	32
6.3 Zekerheid rondkomen na life-event.....	34
6.4 De mate waarin situaties financieel geregeld zijn	34
6.5 Zorgen over invloed van grote gebeurtenissen in de wereld op financiële situatie.....	35

Bijlage 1 | Onderzoeksverantwoording 38

Bijlage 2 | Achtergrondkenmerken 39

Conclusies

Met het periodiek onderzoek *Geldzaken in de praktijk* onderzoekt het Nibud hoe Nederlandse huishoudens omgaan met geld en hoe zij hun financiële situatie ervaren. In welke mate kunnen mensen rondkomen, in hoeverre vinden ze het moeilijk om hun inkomsten en uitgaven in balans te houden en welke groepen bevinden zich in een kwetsbare positie?

Dit onderzoek is gebaseerd op een survey onder 2.515 Nederlanders van 18 tot en met 75 jaar. Daarbij is gekeken naar de financiële situatie van huishoudens, hun zorgen en gedrag, en hun financiële weerbaarheid, zowel in het heden als richting de toekomst.

Einde aan positieve trend: toenemende druk op rondkomen en meer financiële zorgen

In 2024 zagen we een positieve ontwikkeling: meer mensen konden rondkomen. Ook in onze minimumvoorbeeldbegrotingen zien we sinds 2024 op papier geen tekorten meer bij mensen met een laag inkomen. Tegelijkertijd weten we dat de praktijk weerbarstig is en huishoudens door uiteenlopende omstandigheden nog steeds geldzorgen en geldproblemen ervaren.

In 2026 lijkt een einde te zijn gekomen aan de algemene positieve trend. Meer huishoudens geven aan moeite te hebben met rondkomen (van 32 naar 38 procent) en ook het aandeel mensen dat zich zorgen maakt over hun financiële situatie is toegenomen (van 27 naar 33 procent). Daarmee staat de ervaren financiële ruimte onder druk.

De onzekerheid over bredere maatschappelijke en geopolitieke ontwikkelingen speelt voor veel huishoudens een belangrijke rol in hoe zij hun financiële positie ervaren. Dergelijke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de betaalbaarheid van uitgaven en de stabiliteit van inkomsten, en daarmee op het gevoel van financiële zekerheid. Driekwart van de ondervraagden geeft dan ook aan dat zij zich zorgen maken over de invloed van deze ontwikkelingen op hun financiële situatie.

Toenemende druk op uitgaven en meer betalingsproblemen

De negatieve ontwikkeling komt niet alleen tot uiting in hoe mensen hun financiële situatie beoordelen, maar ook in hoe zij omgaan met hun uitgaven en financiële verplichtingen. Op vrijwel alle uitgavenposten is het aandeel mensen dat moeite heeft met betalen toegenomen. Dit geldt zowel voor dagelijkse uitgaven als voor andere terugkerende kosten. Zo geeft 41 procent aan moeite te hebben met het betalen van boodschappen. Onder huishoudens die moeite hebben met rondkomen ligt dit aandeel aanzienlijk hoger, namelijk op 81 procent.

Wanneer mensen moeite hebben om hun uitgaven te betalen, zetten zij verschillende strategieën in. Vaste lasten worden doorgaans zo lang mogelijk voldaan. Hiervan hebben mensen ook het vaakst het gevoel deze niet te kunnen verlagen, uitstellen of aanpassen als dat nodig is. Uitgaven die minder vastliggen, zoals hobby's, kleding en inboedel, worden vaker vermeden of aangepast. Daarnaast zien we duidelijke verschillen tussen groepen. Huishoudens die makkelijker rondkomen spreken vaker hun spaargeld aan als zij moeite ervaren met een uitgave. Huishoudens die moeilijk rondkomen stellen daarentegen vaker betalingen uit of passen uitgaven aan.

Verder hebben meer huishoudens in het afgelopen jaar te maken gehad met betalingsproblemen. Meer dan de helft van de huishoudens heeft minimaal één type betalingsprobleem ervaren, 31 procent zelfs drie of meer verschillende problemen.

Financiële problemen concentreren zich bij dezelfde groepen

Hoewel de druk op de financiën breder zichtbaar is, geldt dit niet voor alle huishoudens in dezelfde mate. Net als in eerdere edities zien we dat problemen vaker voorkomen bij specifieke groepen. Het gaat hierbij onder andere om jongvolwassenen, huishoudens met een lager inkomen, huurders en mensen met een uitkering. Deze groepen geven vaker aan dat zij moeite hebben met rondkomen en maken zich ook vaker zorgen over hun financiële situatie. Ook zien we dat zij vaker moeite hebben met het betalen van uitgaven en vaker te maken hebben met betalingsproblemen.

Bij jongvolwassenen is bijvoorbeeld het aandeel dat moeite heeft met rondkomen duidelijk toegenomen, van 40 procent in 2024 naar 54 procent in 2026. Daarmee is dit een van de groepen waar de verslechtering het sterkst zichtbaar is.

Daarnaast spelen niet alleen de hoogte van het inkomen, maar ook de zekerheid en voorspelbaarheid daarvan een belangrijke rol. Huishoudens met een wisselend inkomen en huishoudens die weinig controle ervaren over hun inkomsten, bevinden zich duidelijk vaker in een kwetsbare positie. Zo heeft 80 procent van de huishoudens met weinig controle over hun inkomen moeite met rondkomen, en maakt een groot deel zich zorgen over financiële gebeurtenissen in de toekomst.

Beperkte ruimte om financiële tegenvallers op te vangen

Hoewel het merendeel van de huishoudens aangeeft te sparen, beschikken lang niet alle huishoudens over voldoende financiële buffers. Een aanzienlijk deel van de huishoudens heeft slechts een beperkte reserve. Bijna drie op de tien huishoudens hebben minder dan € 2.500 spaargeld of helemaal geen spaargeld. Voor een deel van deze groep gaat het zelfs om minder dan € 1.000.

Een groot deel van de mensen beoordeelt de eigen buffer dan ook als onvoldoende. Een substantieel deel (39 procent) van de huishoudens geeft aan niet het gevoel te hebben genoeg geld achter de hand te hebben om tegenvallers op te vangen.

Net als bij andere indicatoren zien we dat beperkte buffers zich vooral voordoen bij groepen die ook op andere vlakken kwetsbaar zijn, zoals jongvolwassenen, huishoudens met een laag of wisselend inkomen, huurders en mensen met een uitkering.

Beperkte financiële weerbaarheid bij life-events

De beperkte financiële buffers werken door in de manier waarop huishoudens naar de toekomst kijken. Bijna de helft van de Nederlandse huishoudens maakt zich zorgen dat zij een ingrijpende gebeurtenis in de komende jaren financieel niet goed kunnen opvangen.

Vooral bij life-events zoals een scheiding, een sterke inkomensdaling of het faillissement van een onderneming geeft een substantieel deel van de huishoudens aan onzeker te zijn of zij daarna nog kunnen rondkomen. Veel huishoudens voelen zich financieel onvoldoende voorbereid op dit type gebeurtenissen.

Samenvattend

Na een periode van geleidelijke verbetering zien we in 2026 een duidelijke verslechtering in de manier waarop huishoudens hun financiële situatie ervaren. Zowel het aandeel dat moeite heeft met rondkomen als het aandeel dat zich zorgen maakt is toegenomen. Deze ontwikkeling komt niet alleen tot uiting in perceptie, maar ook in concreet gedrag: meer huishoudens hebben moeite met het betalen van uitgaven en krijgen te maken met betalingsproblemen.

De financiële kwetsbaarheid concentreert zich daarbij bij grotendeels dezelfde groepen als in eerdere jaren, zoals jongvolwassenen, huurders en huishoudens met een laag, onzeker of moeilijk voorspelbaar inkomen. Niet alleen de hoogte van het inkomen, maar ook de mate van zekerheid en controle speelt hierin een belangrijke rol.

Het feit dat een groot deel van de huishoudens beperkte buffers heeft maakt de financiële situatie van veel huishoudens extra kwetsbaar. Zij hebben onvoldoende ruimte om financiële tegenvallers op te vangen. Het verbaast dan ook niet dat veel huishoudens zich zorgen maken over hun financiële weerbaarheid bij ingrijpende gebeurtenissen, zowel in hun persoonlijke leven als op maatschappelijk niveau.

1. Inleiding

Sinds 2005 brengt het Nibud met het onderzoek *Geldzaken in de praktijk* periodiek in kaart hoe Nederlandse huishoudens hun financiële situatie ervaren. In dit onderzoek worden volwassenen bevraagd over verschillende aspecten van hun geldzaken, zoals inkomen, rondkomen, sparen, het betalen van vaste lasten en andere uitgaven, en eventuele moeite met het betalen van rekeningen.

Door deze onderwerpen op terugkerende momenten te onderzoeken, geeft het Nibud inzicht in de manier waarop de financiële situatie van huishoudens zich door de tijd heen ontwikkelt. Tegelijkertijd biedt het onderzoek ruimte om aanvullende thema's te verkennen die op dat moment relevant zijn. Daarmee laten we zien hoe mensen hun financiële situatie beleven en waar zij in de praktijk tegenaan lopen.

Eerdere onderzoeken naar de financiële situatie van Nederlandse huishoudens lieten een relatief positief beeld zien. In de vorige editie van *Geldzaken in de praktijk* uit 2024¹ zagen we een positieve trend. Meer mensen gaven aan te kunnen rondkomen. En ook in het jaarlijkse onderzoek van Deloitte naar de financiële gezondheid van Nederlanders zien we een lichte verbetering in 2025.² Maar dat geldt niet voor iedereen. Jongvolwassenen, mensen met een laag en wisselend inkomen en huurders komen jaar na jaar naar voren als groepen met een kwetsbare financiële situatie. Deze onderzoeken leren ons dat in de praktijk specifieke omstandigheden, gebeurtenissen of keuzes kunnen leiden tot financiële problemen.

In dit onderzoek hebben we daarom extra aandacht voor situaties waarin geldzaken knellen. We kijken niet alleen hoe het mensen gemiddeld vergaat, maar juist wanneer en in welke omstandigheden hun financiële situatie onder druk komt te staan. Daarbij gaat het om momenten waarop veranderingen in het leven, externe gebeurtenissen of moeilijk te vermijden uitgaven ervoor zorgen dat rondkomen, betalen of sparen minder vanzelfsprekend wordt. Door deze situaties nader te verkennen, krijgen we beter zicht op de momenten waarop financiële knelpunten ontstaan en de keuzes die mensen maken wanneer zij uitgaven niet (meer) kunnen betalen.

1.1 Doel- en vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te geven in de manier waarop Nederlandse huishoudens hun financiële situatie ervaren. Daarbij brengen we in kaart hoe het staat met verschillende aspecten van geldzaken, zoals rondkomen, inkomen, uitgaven en sparen, en volgen we ontwikkelingen hierin door de tijd.

De centrale vraagstelling luidt:

Hoe ervaren Nederlandse huishoudens hun financiële situatie, en onder welke omstandigheden staat deze onder druk?

Om deze vraag te beantwoorden, onderzoeken we allereerst hoe huishoudens hun financiële situatie ervaren en hoe dit samenhangt met kenmerken zoals leeftijd,

¹ Enden, G. van den & Veerman, N. (2024). *Geldzaken in de praktijk. Het leven betaalbaar*. <https://www.nibud.nl/onderzoeksrapporten/rapport-geldzaken-in-de-praktijk-2024/>

² Deloitte (2026). *Financiële gezondheid. De financiële gezondheid van Nederland verbeterd, niet iedereen profiteert*. <https://www.deloitte.com/nl/nl/Industries/financial-services/research/financiele-gezondheid-van-nederlandse-huishoudens.html>

huishoudsamenstelling, inkomen, woonsituatie en mate van inkomenszekerheid. We laten zien hoe deze ervaringen verschillen tussen groepen huishoudens en op welke onderdelen van geldzaken deze verschillen zichtbaar worden.

Daarnaast zoomen we in op situaties waarin geldzaken onder druk kunnen komen te staan, bijvoorbeeld wanneer huishoudens te maken krijgen met veranderingen in hun persoonlijke situatie of met uitgaven die lastig te vermijden of aan te passen zijn.

1.2 Methode

Voor dit onderzoek zijn 2.515 Nederlanders in de leeftijd van 18 tot en met 75 jaar ondervraagd via een online vragenlijst. De steekproef is zodanig samengesteld dat deze een goede afspiegeling vormt van de Nederlandse bevolking naar geslacht en leeftijd op basis van de gegevens van het CBS. Daarnaast zijn de data gewogen om de representativiteit naar geslacht en leeftijd verder te borgen. Respondenten die geen zelfstandig huishouden voeren, bijvoorbeeld omdat zij bij hun ouders wonen, zijn niet meegenomen in het onderzoek. Een nadere toelichting op de onderzoeksopzet is opgenomen in bijlage 1. De achtergrondkenmerken van de respondenten zijn weergegeven in bijlage 2.

Afronding van cijfers

De in dit rapport gepresenteerde percentages zijn afgerond op hele getallen. Bij het berekenen van totalen is gebruikgemaakt van onafgeronde cijfers. Hierdoor kan het voorkomen dat optellingen van afgeronde percentages niet exact uitkomen op 100 procent, maar bijvoorbeeld op 99 of 101 procent.

Vergelijkingen en analyses

Waar mogelijk en relevant hebben we de resultaten van dit onderzoek vergeleken met de vorige editie van *Geldzaken in de praktijk*. Daarnaast hebben we in de analyses verbanden onderzocht met verschillende achtergrondkenmerken, waaronder leeftijd, huishoudsituatie, woonsituatie, inkomenssituatie, het hebben van een wisselend inkomen, de mate van rondkomen en het inkomensniveau. Relevante statistisch significante verschillen tussen groepen zijn in dit rapport benoemd. Daarbij is uitgegaan van een betrouwbaarheidsinterval van 95 procent. Dit betekent dat het waargenomen percentage significant afwijkt van het gemiddelde binnen de betreffende vergelijking. In de tabellen zijn groepen die significant afwijken van het gemiddelde gemarkeerd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we in hoeverre huishoudens kunnen rondkomen, welke zorgen zij hebben over hun financiële situatie en of zij het afgelopen jaar betalingsproblemen hebben ervaren. Hiermee komen we direct tot de kern van dit onderzoek: hoe mensen hun financiële situatie ervaren. In hoofdstuk 3 gaan we vervolgens in op de inkomstenkant en de mate van inkomensonzekerheid. We laten zien in hoeverre onzekerheid over inkomsten samenhangt met de mate waarin huishoudens moeite ervaren om rond te komen. Hoofdstuk 4 richt zich op de uitgaven en de betaalbaarheid daarvan, en laat zien waar huishoudens knelpunten ervaren en hoe zij hiermee omgaan. Hoofdstuk 5 gaat in op sparen. We beschrijven in hoeverre huishoudens financiële buffers hebben en hoe dit samenhangt met andere aspecten van hun financiële situatie. In hoofdstuk 6, tot slot, kijken we vooruit en staan life-events en zorgen over de toekomst centraal.

2. Rondkomen, zorgen over de financiële situatie en betalingsproblemen

In dit onderzoek brengen we in kaart hoe mensen hun financiële situatie zelf ervaren. Een centrale indicator die wij daarbij onderzoeken is de mate waarin huishoudens aangeven te kunnen rondkomen. Deze perceptie zegt veel over de balans tussen inkomsten en uitgaven in het dagelijks leven, en over hoe kwetsbaar of stabiel die balans is. In dit hoofdstuk gaan we daarom in op de vraag in hoeverre huishoudens kunnen rondkomen en welke zorgen zij hebben over hun geldzaken. We beschrijven verschillen tussen groepen, laten zien welke keuzes mensen maken en welke acties ze ondernemen wanneer rondkomen lastig is, en brengen in beeld welke betalingsproblemen huishoudens in het afgelopen jaar hebben ervaren.

2.1 Rondkomen door de jaren heen

Figuur 1 laat zien hoe huishoudens hun financiële situatie ervaren over de periode 2012 tot en met 2026. Het aandeel huishoudens dat aangeeft moeilijk rond te kunnen komen nam in de jaren tot en met 2024 geleidelijk af. Waar in 2012 nog 45 procent van de huishoudens aangaf (zeer) moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk te kunnen rondkomen, was dit in 2024 gedaald naar 32 procent.

In de meest recente meting zien we echter een duidelijke kanteling in deze ontwikkeling. In 2026 geeft 38 procent van de huishoudens aan (zeer) moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk rond te kunnen komen. Dit is een stijging van 6 procentpunt ten opzichte van 2024. Als we het verder uitsplitsen, dan zien we dat 13 procent zegt (zeer) moeilijk rond te komen, en 25 procent zegt eerder moeilijk dan makkelijk rond te komen.

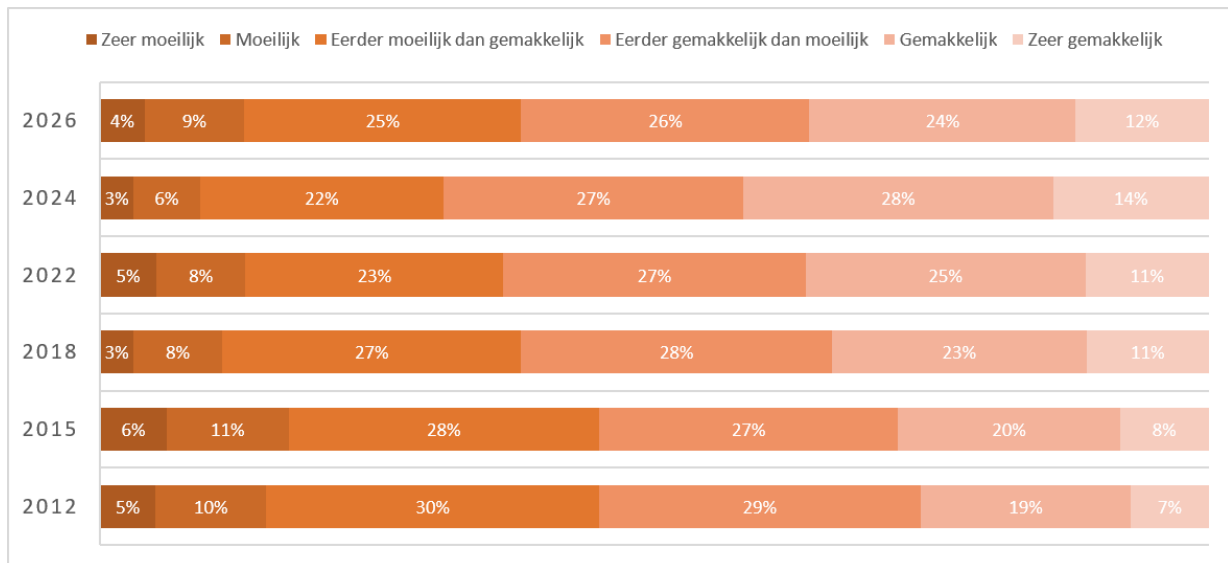
Andere recente onderzoeken laten deels een ander beeld zien. Zo rapporteert Deloitte op basis van een meting in het najaar van 2025 een lichte verbetering van de financiële gezondheid en een stijging van het aandeel mensen dat zeer makkelijk rondkomt.³ De verschillen met ons onderzoek kunnen samenhangen met het moment van meten en de wijze waarop de financiële situatie wordt bevraagd. Maar ondanks deze verschillen zien we ook duidelijke parallellen. Zo komen in het onderzoek van Deloitte ongeveer dezelfde kwetsbare groepen naar voren komen als in ons onderzoek, waarbij jongvolwassenen, huurders en mensen met lage inkomens het meest in het oog springen.

Daarnaast lijken in het voorjaar van 2026 huishoudens hun financiële situatie dus iets minder positief te ervaren. Dit komt ook naar voren in de woonlastenmonitor van de NHG. Hierin geeft 36 procent van de ondervraagde huiseigenaren aan dat het inkomen onvoldoende of net toereikend om aan alle financiële verplichtingen te voldoen. Ongeveer een op de vijf geeft aan stress te ervaren van de eigen financiële situatie.⁴

³ Deloitte (2026). *Financiële gezondheid. De financiële gezondheid van Nederland verbetert, niet iedereen profiteert*. <https://www.deloitte.com/nl/nl/Industries/financial-services/research/financiele-gezondheid-van-nederlandse-huishoudens.html>

⁴ NHG (2026). *Woonlastenmonitor. Inzicht in de betaalbaarheid van hypotheek*. <https://nhg.maglr.com/woonlastenmonitor-mei2026>

Figuur 1: Rondkomen huishoudens vanaf 2012 tot nu

2.2 Moeite met rondkomen naar achtergrondkenmerken

In tabel 1 is het aandeel huishoudens dat aangeeft moeite te hebben met rondkomen uitgesplitst naar verschillende achtergrondkenmerken. Hierdoor wordt zichtbaar welke groepen relatief vaak aangeven dat rondkomen lastig is en hoe dit beeld zich heeft ontwikkeld ten opzichte van 2024.

In dit hoofdstuk maken we daarbij onder andere onderscheid tussen huishoudens met een vast en een wisselend inkomen, en tussen huishoudens die wel of juist geen of weinig controle ervaren over hun inkomsten. Van wisselende inkomsten is sprake wanneer het inkomen niet iedere maand (ongeveer) gelijk is. Het gevoel van controle over inkomsten gaat over de mate waarin mensen controle ervaren over de hoogte en voorspelbaarheid van hun inkomen. In hoofdstuk 3 gaan we uitgebreider in op deze kenmerken van inkomsten en beschrijven we bij welke groepen deze vaker voorkomen.

In tabel 1 is te zien dat huishoudens met een laag inkomen, een wisselend inkomen, alleenstaanden met kinderen, huurders en jongvolwassenen relatief vaak aangeven moeite te hebben met rondkomen. In deze groepen gaat het telkens om een substantieel deel van de huishoudens, vaak meer dan de helft, dat aangeeft moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk rond te komen. Zo geeft in 2026 62 procent van de huishoudens met een laag inkomen aan moeite te hebben met rondkomen, tegenover 22 procent van de huishoudens met een hoog inkomen. Ook onder huurders ligt dit aandeel hoog: 56 procent, tegenover 24 procent onder huishoudens met een koopwoning.

Opvallend is dat tussen 2024 en 2026 voor bijna alle onderscheiden subgroepen een toename zichtbaar is van het aandeel huishoudens dat moeite heeft met rondkomen. De omvang van deze toename verschilt echter sterk per groep. Vooral onder jongvolwassenen (18 tot en met 30 jaar) is de stijging groot: het aandeel dat moeite heeft met rondkomen neemt toe van 40 procent in 2024 naar 54 procent in 2026. Ook onder huishoudens met een wisselend inkomen is sprake van een duidelijke toename, van 39 naar 51 procent. Gepensioneerden hebben relatief minder vaak moeite met rondkomen. In 2026 geeft 18 procent van deze groep aan moeite te hebben met rondkomen.

Gepensioneerden zijn ook de enige subgroep waarbij dit percentage lager is dan in 2024 (22 procent).

Tabel 1: Moeite met rondkomen,* naar achtergrondkenmerken, in 2024 en 2026 (n = 2.515)

		2024 %	2026 %
Totaal		32	38
Leeftijd	18 t/m 30	40	54
	> 30	30	35
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	29	39
	Gepensioneerd	22	18
	Uitkeringsgerechtigd	55	61
Inkomen	Laag	54	62
	Midden	28	34
	Hoog	15	22
Woonsituatie	Koopwoning	22	24
	Huurwoning	48	56
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	31	37
	Zonder partner, met kinderen	55	59
	Met partner, zonder kinderen	22	27
	Zonder partner, zonder kinderen	42	47
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	39	51
	Geen wisselend inkomen	30	35
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	25	29
	Geen/weinig gevoel van controle	69	80

* In deze tabel zijn de categorieën 'eerder moeilijk dan makkelijk rondkomen', 'moeilijk rondkomen' en 'zeer moeilijk rondkomen' samengenomen onder de noemer 'moeite met rondkomen'.

2.3 Redenen waarom huishoudens moeilijk rondkomen

Aan de huishoudens die aangeven (enigszins) moeilijk rond te komen is gevraagd wat hiervoor de belangrijkste redenen zijn. Respondenten konden hierbij meerdere antwoorden geven. Tabel 2 geeft een overzicht van de meest genoemde redenen, en laat zien hoe dit zich verhoudt tot de meting in 2024.

Net als in eerdere metingen worden stijgende uitgaven terwijl de inkomsten gelijk blijven of dalen het vaakst genoemd als reden dat huishoudens moeilijk rondkomen. In 2026 noemt 43 procent van de huishoudens deze reden. Ook hoge vaste lasten worden door

een groot deel van de huishoudens genoemd (37 procent), een aandeel dat gelijk is gebleven ten opzichte van 2024.

Daarnaast spelen andere factoren een rol. Zo noemt 32 procent van de huishoudens een laag inkomen als reden om moeilijk rond te komen. Ook ziekte, en de daarmee samenhangende hogere kosten, wordt relatief vaak genoemd (19 procent). Verder valt op dat het aandeel huishoudens dat schulden als reden noemt duidelijk is toegenomen, van 12 procent in 2024 naar 17 procent in 2026.

Tabel 2: Redenen waarom huishoudens moeilijk rondkomen (meerdere antwoorden mogelijk) (n = 961)

	2024	2026
	%	%
Uitgaven stijgen en inkomsten blijven gelijk (of dalen)	51	43
Door hoge vaste lasten	37	37
Weinig inkomsten	28	32
Ziekte (hogere kosten als gevolg van de ziekte)	17	19
Schulden	12	17
Geen recht (meer) op toeslagen, inkomensondersteuning, kwijtschelding belastingen of belastingteruggave	13	14
Als gevolg van inkomensdaling	11	10
Omdat ik mijn geld te makkelijk uitgeef	9	12
Vanwege onzekere inkomsten (flexwerk, zzp, uitzendkracht, nuluren, etc.)	8	8
Ik volg een (vol- of deeltijd)studie	6	4
Omdat mijn partner te makkelijk geld uitgeeft	6	8

2.4 Keuzes en acties bij moeilijk rondkomen

Wanneer huishoudens niet rond kunnen komen, kunnen zij verschillende keuzes maken om hiermee om te gaan. Tabel 3 laat zien welke acties mensen aangeven te ondernemen, of zouden ondernemen, in een situatie waarin rondkomen lastig is. Respondenten konden hierbij maximaal drie antwoorden geven.

Het vaakst spreken huishoudens hun spaargeld aan: 59 procent van de respondenten geeft aan dit te doen wanneer zij niet rond kunnen komen. Daarnaast zegt 50 procent te bezuinigen op noodzakelijke uitgaven, zoals voeding, zorg of sociale activiteiten. Ook het verwerven van extra inkomen, bijvoorbeeld door meer te werken, wordt relatief vaak genoemd (36 procent).

Andere acties worden door kleinere groepen genoemd. Zo geeft 20 procent aan dat ze geld (zouden) lenen van familie, vrienden of kennissen, en 19 procent zegt gebruik te maken van bijvoorbeeld de voedselbank of liefdadigheidsinstellingen. Een vergelijkbaar aandeel (18 procent) geeft aan rekeningen later of niet te betalen. Geld lenen bij een bank of financieringsmaatschappij wordt het minst genoemd (8 procent).

Er zijn verschillen tussen huishoudens die makkelijk en moeilijk rondkomen. Huishoudens die makkelijker rondkomen noemen vaker het gebruik van spaargeld, terwijl huishoudens die moeilijk rondkomen relatief vaker aangeven ervoor te kiezen rekeningen later te betalen of geld te lenen.

Tabel 3: Keuzes en acties bij moeilijk rondkomen (meerdere antwoorden mogelijk) (n = 2.515)

	2026 %
Mijn spaargeld gebruiken	59
Bezuinigen op noodzakelijke uitgaven (zoals voeding, zorg of sociale activiteiten)	50
Extra inkomen verwerven (bv. door meer te werken)	36
Geld lenen van familie, vrienden of kennissen	20
Gebruikmaken van anderen, zoals voedselbank of liefdadigheidsinstellingen	19
Rekeningen niet of later betalen	18
Geld lenen bij een bank of financieringsmaatschappij	8

2.5 Zorgen over de financiële situatie

Zorgen over de financiële situatie geven een ander perspectief op financiële kwetsbaarheid dan de mate waarin huishoudens aangeven te kunnen rondkomen. Ruim een derde (36 procent) van de huishoudens geeft aan zich zelden tot nooit zorgen te maken over de financiële situatie. Daarnaast maakt 31 procent zich soms zorgen en maakt 33 procent zich regelmatig tot altijd zorgen. Vergeleken met 2024 is ook hier het beeld verslechterd: toen gaf 42 procent aan zich zelden tot nooit zorgen te maken en 27 procent regelmatig tot altijd. Het aandeel huishoudens met aanhoudende zorgen is daarmee toegenomen.

Net als bij het rondkomen zijn er duidelijke verschillen tussen groepen. Jongvolwassenen, alleenstaanden met kinderen, huishoudens met een laag inkomen, huurders en huishoudens met een wisselend inkomen maken zich relatief vaak regelmatig tot altijd zorgen over hun financiële situatie. Zo maakt in 2026 48 procent van de jongvolwassenen zich regelmatig tot altijd zorgen, tegenover 30 procent van de 30-plussers (tabel 4). Bij huishoudens met een laag inkomen gaat het om 44 procent (tegenover 27 procent van de huishoudens met een hoog inkomen) en bij huishoudens met een wisselend inkomen om 41 procent (tegenover 30 procent van de huishoudens met een vast inkomen).

Gepensioneerden maken zich het minst vaak regelmatig tot altijd zorgen over de financiële situatie. Opvallend is de sterke samenhang tussen financiële zorgen en het gevoel van controle over inkomsten. Van de huishoudens die aangeven weinig of geen controle te ervaren, maakt 74 procent zich regelmatig tot altijd zorgen over de financiële situatie. Onder huishoudens die wél het gevoel hebben controle te hebben over hun inkomsten ligt dit aandeel beduidend lager (26 procent).

Tabel 4: Zorgen over financiële situatie, naar achtergrondkenmerken (percentage dat zich regelmatig tot altijd zorgen maakt) (n = 2.515)

		2024 %	2026 %
Totaal		27	33
Leeftijd	18 t/m 30	42	48
	> 30	24	30
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	27	35
	Gepensioneerd	13	13

	Uitkeringsgerechtigd	<u>39</u>	<u>50</u>
Inkomen	Laag	<u>37</u>	<u>44</u>
	Midden	<u>24</u>	<u>29</u>
	Hoog	<u>20</u>	<u>27</u>
Woonsituatie	Koopwoning	<u>21</u>	<u>24</u>
	Huurwoning	<u>37</u>	<u>43</u>
Huishoudsituatie*	Met partner, met kinderen		<u>37</u>
	Zonder partner, met kinderen		<u>51</u>
	Met partner, zonder kinderen		<u>23</u>
	Zonder partner, zonder kinderen		<u>36</u>
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	<u>35</u>	<u>41</u>
	Geen wisselend inkomen	25	<u>30</u>
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	<u>22</u>	<u>26</u>
	Geen/weinig gevoel van controle	<u>60</u>	<u>74</u>

* Niet onderzocht in 2024.

2.6 Betalingsproblemen of -achterstanden

Rondkomen en financiële zorgen geven inzicht in de ervaren financiële situatie van huishoudens. Betalingsproblemen vormen daarop een aanvullende invalshoek, doordat ze laten zien in welke mate huishoudens deze concrete financiële situatie daadwerkelijk hebben meegemaakt. In dit onderdeel gaat het om gebeurtenissen die huishoudens aangeven in de afgelopen twaalf maanden te hebben meegemaakt.

De mate waarin deze gebeurtenissen als betalingsproblemen kunnen worden gezien, verschilt per situatie. Een betalingsherinnering kan bijvoorbeeld wijzen op onvoldoende financiële ruimte, maar kan ook het gevolg zijn van een vergeten betaling die direct daarna wordt voldaan. We laten hieronder dus zien welke gebeurtenissen huishoudens aangeven te hebben meegemaakt, maar dit zegt niet iets over de mate waarin deze problematisch zijn.

2.6.1 Betalingsproblemen in het afgelopen jaar

Ruim een derde van de huishoudens (34 procent) geeft aan in het afgelopen jaar een betalingsherinnering te hebben ontvangen (tabel 5). Daarnaast heeft 25 procent meegemaakt dat rekeningen niet betaald konden worden, en 19 procent dat zij hun boodschappen niet konden betalen. Ook andere betalingsproblemen komen relatief vaak voor, zoals rood staan op de betaalrekening (30 procent) en het treffen van afbetalingsregelingen (28 procent).

Alle gemeten betalingsproblemen komen in 2026 vaker voor dan in 2024. Het aandeel huishoudens dat aangeeft dat ze rekeningen niet konden betalen, steeg van 17 procent in 2024 naar 25 procent in 2026. Ook geven respondenten vaker dan in de vorige meting aan dat ze het afgelopen jaar een betalingsherinnering hebben ontvangen, dat een automatische afschrijving werd geweigerd en dat ze niet meer konden pinnen.

Tabel 5: Betalingsproblemen afgelopen jaar (% van 'Ja, regelmatig' en 'Ja, een enkele keer') (n = 2.515)

	2024 %	2026 %
Een betalingsherinnering ontvangen	28	34
Rood staan op de betaalrekening	26	30
Afbetalingsregelingen getroffen	19	28
Weigering van een automatische afschrijving	18	24
Rekeningen niet kunnen betalen	17	25
Geen geld meer kunnen opnemen/niet meer kunnen pinnen	17	23
Niet kunnen betalen bij boodschappen doen	14	19
Voorschot salaris aangevraagd	8	13

2.6.2 Aantal verschillende betalingsproblemen

Naast het type betalingsproblemen is ook gekeken naar het aantal verschillende betalingsproblemen dat huishoudens hebben meegemaakt in het afgelopen jaar. Daarbij maken we geen onderscheid tussen problemen die een enkele keer of regelmatig voorkwamen, maar kijken we naar het aantal verschillende gebeurtenissen.

Meer dan de helft van de huishoudens (52 procent) heeft in het afgelopen jaar minimaal één betalingsprobleem meegemaakt. In 2024 was dit nog 46 procent. Voor een deel van de huishoudens blijft het bij één of twee problemen, maar bij een aanzienlijke groep stapelen betalingsproblemen zich op. Zo heeft 13 procent één probleem meegemaakt en 8 procent twee problemen. Het grootste deel van de huishoudens met betalingsproblemen (31 procent) heeft echter drie of meer verschillende betalingsproblemen ervaren. Binnen deze groep heeft bijna de helft (14 procent van het totaal) zelfs vijf of meer betalingsproblemen meegemaakt.

Huishoudens die betalingsproblemen hebben meegemaakt, rapporteren gemiddeld 3,8 verschillende betalingsproblemen in het afgelopen jaar (tabel 6). Dit gemiddelde verschilt per groep. Het aantal betalingsproblemen ligt hoger onder jongvolwassenen, huishoudens met een laag inkomen, huurders en huishoudens met een wisselend inkomen. Gepensioneerden rapporteren juist relatief weinig betalingsproblemen. De verschillen naar huishoudsamenstelling zijn kleiner, al hebben samenwonenden zonder kinderen gemiddeld minder betalingsproblemen dan andere huishoudtypen.

Daarmee zien we dat de verschillen die eerder naar voren kwamen in ervaren moeite met rondkomen en financiële zorgen, ook terug te zien zijn in het aantal verschillende betalingsproblemen dat huishoudens aangeven te hebben meegemaakt.

Tabel 6: Aantal betalingsproblemen naar relevante achtergrondkenmerken (n = 2.515)

		2026
Totaal		3,8
Leeftijd	18 t/m 30	<u>4,7</u>
	> 30	<u>3,5</u>
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	<u>4,0</u>
	Gepensioneerd	<u>2,2</u>
	Uitkeringsgerechtigd	3,6
Inkomen	Laag	<u>4,1</u>
	Midden	3,6
	Hoog	3,7
Woonsituatie	Koopwoning	<u>3,4</u>
	Huurwoning	<u>4,1</u>
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	4,0
	Zonder partner, met kinderen	4,0
	Met partner, zonder kinderen	<u>3,5</u>
	Zonder partner, zonder kinderen	3,7
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	<u>4,4</u>
	Geen wisselend inkomen	3,5
Rondkomen	(Zeer) moeilijk rondkomen	<u>4,5</u>
	(Zeer) makkelijk rondkomen	<u>2,7</u>

3. (On)zekerheid van inkomsten

Inzicht in de mate waarin huishoudens moeite ervaren met rondkomen en financiële zorgen hebben, roept ook vragen op over de kenmerken van hun inkomsten. Niet alleen de hoogte van het inkomen speelt daarbij een rol, maar ook de mate waarin inkomsten zeker, voorspelbaar en beheersbaar zijn. Wisselingen in inkomen of onzekerheid over inkomensondersteuning kunnen maken dat huishoudens financieel minder houvast ervaren.

In dit hoofdstuk brengen we verschillende aspecten van inkomsten in kaart die raken aan zekerheid en beheersbaarheid. We laten zien welke groepen vaker te maken hebben met wisselende inkomsten, hoe zeker zij zich voelen over inkomensondersteuning zoals toeslagen, en in hoeverre mensen het gevoel hebben controle te hebben over hun inkomsten.

3.1 Wisselende inkomsten

Wanneer een huishouden wisselende inkomsten heeft, zijn de inkomsten niet iedere maand (ongeveer) gelijk. In dit onderzoek is dit gemeten door respondenten te vragen of zij en/of hun eventuele partner in de afgelopen twaalf maanden iedere maand ongeveer dezelfde inkomsten hadden, of dat dit per maand wisselde. Hieronder beschrijven we hoe vaak wisselende inkomsten voorkomen en bij welke groepen we dit relatief vaker of minder vaak zien.

Een op de vijf huishoudens (20 procent) had het afgelopen jaar te maken met wisselende inkomsten. Voor een substantieel deel is dit bovendien geen tijdelijke situatie: 39 procent van de huishoudens met wisselende inkomsten heeft hier al langer dan drie jaar mee te maken.

In tabel 7 zijn huishoudens met wisselende inkomsten uitgesplitst naar een aantal achtergrondkenmerken. Hieruit blijkt onder meer dat wisselende inkomsten relatief vaak voorkomen onder zzp'ers en ondernemers (51 procent) en onder jongvolwassenen van 18 tot en met 30 jaar (39 procent). Naar inkomensniveau zijn de verschillen beperkt (17 tot 22 procent). In alle groepen is het aandeel met een wisselend inkomen licht gestegen ten opzichte van 2024.

Tabel 7: Wisselende inkomsten naar relevante achtergrondkenmerken (n = 2.515)

	2024 %	2026 %
Totaal	18	20
Werk situatie		
Zzp'er/ondernemer	47	51
Loondienst	21	23
Leeftijd		
18 t/m 30	35	39
30+	15	16
Huishoudsituatie		

Huishoudens met kinderen	<u>22</u>	<u>25</u>
Huishoudens zonder kinderen	15	<u>17</u>
Inkomensniveau		
Laag	20	22
Midden	17	<u>17</u>
Hoog	17	19

3.2 Kennis en handelen rondom toeslagen

Het hebben van wisselende inkomsten hoeft niet per se problematisch te zijn voor huishoudens. Of wisselende inkomsten als belastend worden ervaren, hangt sterk samen met de bredere financiële situatie, zoals de hoogte van het inkomen, het ervaren overzicht en de mate waarin men grip heeft op de eigen geldzaken. In het vorige hoofdstuk zagen we echter al dat huishoudens met een wisselend inkomen vaker moeite hebben met rondkomen, zich vaker zorgen maken over de financiële situatie, en meer betalingsproblemen hebben.

Wisselende inkomsten kunnen daarnaast ook een rol spelen bij het aanvragen en gebruiken van toeslagen. In Nederland bestaat een breed scala aan toeslagen en tegemoetkomingen, maar het is niet vanzelfsprekend dat huishoudens die ook daadwerkelijk aanvragen. Het stelsel van toeslagen, heffingskortingen en aftrekposten is complex en kan lastig te doorgronden zijn. Dit kan leiden tot zogenoemd niet-gebruik, waarbij huishoudens ondersteuning mislopen waar zij mogelijk recht op hebben. Fluctuaties en onzekerheid in het (jaar)inkomen kunnen hierbij een rol spelen, onder meer doordat veranderingen in inkomen effect kunnen hebben op het recht op toeslagen en het risico op terugvorderingen groter is. Voor huishoudens is het dus belangrijk om te weten waar zij recht op hebben, waar zij informatie kunnen vinden en of zij in aanmerking (blijven) komen voor toeslagen.

In dit onderzoek is daarom gevraagd naar kennis en handelingen rondom toeslagen. Het gaat hierbij om zelfgerapporteerde antwoorden. We weten niet of huishoudens daadwerkelijk recht hebben op toeslagen, maar brengen in beeld in hoeverre zij aangeven te weten waar ze recht op hebben, te weten waar ze informatie kunnen vinden en te controleren of ze in aanmerking komen voor toeslagen.

Tabel 8 laat deze uitkomsten zien, uitgesplitst naar relevante achtergrondkenmerken. Hieruit blijkt dat het merendeel van de respondenten aangeeft te weten waar zij recht op hebben (84 procent) en waar zij informatie over toeslagen kunnen vinden (88 procent). Ruim de helft van de huishoudens (59 procent) geeft aan met enige regelmaat te checken of zij in aanmerking komen voor toeslagen.

Tegelijkertijd zijn er verschillen tussen groepen. Huishoudens met een wisselend inkomen weten minder vaak waar zij recht op hebben (74 procent) en waar zij informatie kunnen vinden (81 procent), terwijl zij juist relatief vaak controleren of zij in aanmerking komen voor toeslagen (66 procent). Een vergelijkbaar beeld is zichtbaar bij jongvolwassenen.

Huishoudens die aangeven een of meerdere toeslagen te ontvangen onderscheiden zich duidelijk van huishoudens die geen toeslagen ontvangen. Zij weten vaker waar ze recht op

hebben, weten vaker waar ze informatie kunnen vinden en controleren ook vaker of ze in aanmerking komen voor toeslagen.

Daarnaast is gekeken naar de combinatie van antwoorden op de vragen over kennis en vindbaarheid van informatie. Hieruit blijkt dat 7 procent van de huishoudens niet weet waar zij recht op hebben én niet weet waar zij informatie over toeslagen kunnen vinden. Het gaat om een relatief kleine groep, maar wel om huishoudens die aandacht verdienen. Juist voor deze huishoudens kan het lastig zijn om hun weg te vinden binnen het toeslagenstelsel.

Tabel 8: Kennis en handelingen rondom toeslagen, naar achtergrondkenmerken* (n = 2.515)

	Weet waar ik recht op heb	Weet waar ik informatie kan vinden	Check met enige regelmaat of ik in aanmerking kom
	%	%	%
Totaal	84	88	59
Werk situatie			
Zzp'er/ondernemer	80	85	59
Loondienst	84	88	61
Leeftijd			
18 t/m 30	75	81	72
30+	86	89	56
Huishoudsituatie			
Huishoudens met kinderen	83	88	66
Huishoudens zonder kinderen	85	88	54
Inkomensniveau			
Laag	85	87	69
Midden	85	90	58
Hoog	86	90	52
Wisselend inkomen			
Wisselend inkomen	74	81	66
Geen wisselend inkomen	86	89	57
Ontvangen toeslagen			
Ontvangt géén toeslagen	81	86	46
Ontvangt wel toeslagen	88	91	74

* Percentages geven het aandeel huishoudens weer dat bevestigend heeft geantwoord op de betreffende vraag.

3.3 Gevoel van controle over de inkomsten

Zekerheid over en beheersbaarheid van het inkomen hangen samen met het gevoel van controle over de inkomsten. Tabel 9 laat zien in hoeverre huishoudens het gevoel hebben

controle te hebben over hun inkomsten.

In totaal ervaart 78 procent van de huishoudens redelijk tot zeer veel controle over de inkomsten. 13 procent is neutraal en 10 procent ervaart weinig tot zeer weinig controle. Daarmee is het aandeel huishoudens dat (zeer) weinig controle ervaart licht toegenomen vergeleken met 2024 (7 procent). Huishoudens in loondienst ervaren vaker controle over hun inkomsten dan zzp'ers en ondernemers (81 tegen 68 procent). Tussen leeftijdsgroepen verschillen de uitkomsten slechts beperkt.

De hoogte van het inkomen hangt wel duidelijk samen met het gevoel van controle. Van de huishoudens met een laag inkomen ervaart 17 procent weinig tot zeer weinig controle, tegenover 8 procent bij een middeninkomen en 4 procent bij een hoog inkomen. Ook huishoudens met een wisselend inkomen ervaren minder vaak controle over hun inkomsten dan huishoudens zonder wisselende inkomsten (66 tegen 81 procent).

Tabel 9: Gevoel van controle over inkomsten, naar achtergrondkenmerken (n = 2.515)

	Weinig – zeer weinig controle %	Neutraal %	Redelijk – zeer veel controle %
Totaal	10	13	78
Werk situatie			
Zzp'er/ondernemer	15*	17*	68
Loondienst	7	12	81
Leeftijd			
18 t/m 30	8*	18	74
30+	10	11	78
Huishoudsituatie			
Huishoudens met kinderen	9	11	79
Huishoudens zonder kinderen	10	13	77
Inkomensniveau			
Laag	17	20	63
Midden	8	7	84
Hoog	4*	9	87
Wisselend inkomen			
Wisselend inkomen	13	21	66
Geen wisselend inkomen	9	10	81

* n < 50

4. Uitgaven

Uitgaven vormen, naast inkomsten, een belangrijke pijler onder de financiële situatie van huishoudens. Hoge of moeilijk te beïnvloeden uitgaven kunnen zorgen voor financiële druk, zeker wanneer ze een groot deel van het inkomen opslokken of wanneer er weinig ruimte is om op andere posten bij te sturen. In eerdere edities van *Geldzaken in de praktijk* zagen we dat een aanzienlijk deel van de huishoudens moeite had met het betalen van (vaste) lasten.

In 2024 werden de stijgende kosten van levensonderhoud door veel mensen als knelpunt ervaren. Sindsdien zijn prijsstijgingen grotendeels afgevlakt of gestabiliseerd, maar de prijzen zijn niet of beperkt gedaald. Tegelijkertijd spelen er maatschappelijke en geopolitieke ontwikkelingen die opnieuw voor onzekerheid zorgen over de eventuele doorwerking hiervan in de kosten van dagelijkse uitgaven en de betaalbaarheid van het leven.

In dit hoofdstuk richten we ons daarom niet alleen op de vraag óf mensen moeite hebben met het betalen van uitgaven, maar ook welke uitgaven onder druk staan en hoe huishoudens hiermee omgaan. Ook onderzoeken we welke ruimte huishoudens zien om uitgaven aan te passen of uit te stellen als dat nodig is.

4.1 Moeite met het betalen van uitgaven

Tabel 10 laat zien in hoeverre huishoudens moeite hebben met het betalen van verschillende uitgavenposten. Het gaat hierbij om huishoudens die aangeven enigszins, redelijk of erg veel moeite te hebben met het betalen van deze uitgaven.

Wat opvalt is dat respondenten bij alle uitgavenposten vaker aangeven moeite te hebben met betalen dan in de meting van 2024. De toename bedraagt tussen de 4 en 8 procent. Deze toename past bij het beeld dat we schetsten in hoofdstuk 2 over rondkomen en laat zien dat de ervaren financiële druk zich ook vertaalt naar moeite met het betalen van concrete uitgaven. Ondanks dat we in 2025 een lichte koopkrachtstijging zagen bij vrijwel alle huishoudens, heeft een groter deel dus moeite om de kosten van het dagelijks leven te betalen. Deels is dat te verklaren doordat koopkrachtcijfers iets zeggen over een gemiddeld huishouden en geen rekening houden met persoonlijke omstandigheden en veranderingen daarin.⁵ Daarnaast kan meespelen dat, hoewel de inflatie in de periode voorafgaand aan dit onderzoek is afgevlakt, veel prijzen structureel hoger komen te liggen en mensen hier dagelijks mee geconfronteerd worden. Deloitte constateert in het onderzoek naar financiële gezondheid dat het aandeel huishoudens dat geen moeite heeft rekeningen te betalen weliswaar is gestegen, maar dat dit niet geldt voor huishoudens die financieel kwetsbaar zijn.⁶

Daar komt bij dat dit onderzoek werd uitgevoerd in een tijd van maatschappelijke en geopolitieke onrust, waarbij de verwachting is dat dit ook gevolgen heeft voor de kosten van het dagelijks leven. Begin 2026 meldde het Nibud al dat de verwachte

⁵ Nibud (2026). *Koopkracht 2025: dit verandert er*. <https://www.nibud.nl/koopkracht-2025-dit-verandert-er/>

⁶ Deloitte (2026). *Financiële gezondheid. De financiële gezondheid van Nederland verbeterd, niet iedereen profiteert*. <https://www.deloitte.com/nl/nl/Industries/financial-services/research/financiele-gezondheid-van-nederlandse-huishoudens.html>

koopkrachtstijging voor 2026 lager was dan eerder gedacht.⁷ Het CPB kwam in het voorjaar met een scenariostudie waarin een daling van de koopkracht wordt voorspeld als gevolg van de stijging van energieprijzen.⁸ Dit kan bijdragen aan een gevoel van financiële onzekerheid.

Huishoudens geven het vaakst aan moeite te hebben met het betalen van de kosten van kinderen, boodschappen, vervoer en inboedel. Dit zijn uitgaven die sterk kunnen fluctueren en minder vastliggen dan maandelijkse lasten. Net als in 2024 wordt met sommige vaste lasten, zoals huur of hypotheek, water en lokale lasten, verzekeringen en telefonie, televisie en internet, relatief minder vaak moeite ervaren. Deze uitgaven zijn doorgaans voorspelbaar en worden veelal via vaste incasso's betaald.

Niet verrassend is dat huishoudens die aangeven moeilijk rond te komen aanzienlijk vaker moeite hebben met het betalen van uitgaven. Voor alle uitgavenposten geldt dat binnen deze groep een meerderheid moeite ervaart. Zo heeft 81 procent moeite met het betalen van boodschappen en 78 procent met vervoerskosten en inboedel. Ook zorgkosten springen eruit: 77 procent van de huishoudens die moeilijk rondkomen geeft aan moeite te hebben met het betalen van zorgkosten.

Tabel 10: Moeite met betalen van uitgaven (enigszins, redelijk en erg veel moeite), totaal en naar mate van moeite met rondkomen* (n = 2.515)

Uitgaven	Totaal 2024 %	Totaal 2026 %	Makkelijk rondkomen %	Moeilijk rondkomen %
Kosten van mijn kinderen	34	42	19	72
Boodschappen	36	41	17	81
Vervoerskosten (ov, auto, fiets etc.)	33	41	18	78
Inboedel	**	41	19	78
Zorgkosten (eigen risico, extra zorgkosten, etc.)	**	40	18	77
Onderhoud van de woning en tuin	36	38	20	68
Hobby's en vrije tijd	34	38	17	75
Kleding	31	35	13	70
Energie	28	33	12	66
Huur/hypotheek	24	32	11	63
Water en andere lokale lasten	25	30	11	62
Verzekeringen (zorg, auto etc.)	25	30	11	62
Telefoon, televisie & internet	20	25	7	54

* Respondenten die hebben aangegeven dat de uitgavenpost bij hen niet van toepassing is, zijn hierin niet meegenomen (bijvoorbeeld mensen die geen woonlasten of geen kinderen hebben).

** Niet uitgevraagd in 2024.

4.2 Omgaan met moeite met het betalen van uitgaven

Op het moment dat huishoudens te weinig geld hebben om al hun rekeningen te betalen, zullen ze keuzes moeten maken. Op de vraag welke rekeningen zij in dat geval als eerste

⁷ Nibud (2026). Koopkracht stijgt minder dan verwacht. <https://www.nibud.nl/nieuws/koopkracht-stijgt-minder-dan-verwacht/>

⁸ CPB (2026). *De economische impact van hogere energieprijzen door de Iranoorlog*.

<https://www.cpb.nl/publicatie/de-economische-impact-van-hogere-energieprijzen-door-de-iranoorlog>

zouden betalen, noemen huishoudens vooral uitgaven die tot de vaste lasten behoren, zoals huur of hypotheek (86 procent), energie (66 procent) en de zorgverzekering (66 procent). Uitgaven die minder prioriteit krijgen zijn abonnementen (43 procent), contributies (40 procent) en uitgaven via creditcard of achteraf betalen (25 procent). We zien in deze prioritering geen grote verschillen tussen huishoudens die makkelijk of moeilijk rond kunnen komen. Dit beeld is vergelijkbaar met eerdere metingen en laat zien dat huishoudens in eerste instantie proberen om vaste verplichtingen te blijven voldoen.

Naast deze algemene prioritering is ook gevraagd wat huishoudens daadwerkelijk doen wanneer zij aangeven moeite te hebben met het betalen van specifieke uitgavenposten. Deze vraag is alleen gesteld voor uitgaven waarbij men eerder heeft aangegeven moeite te ervaren.

Uit tabel 11 blijkt dat huishoudens bij verschillende uitgavenposten op uiteenlopende manieren omgaan met moeite met betalen. Bij vaste lasten geven huishoudens relatief vaak aan dat ze deze uitgaven gewoon blijven betalen. Datzelfde geldt voor verzekeringen (33 procent) en telefonie, televisie en internet (33 procent). Daarnaast wordt bij deze uitgaven regelmatig een beroep gedaan op spaargeld of een buffer, bijvoorbeeld bij huur of hypotheek (24 procent) en zorgkosten (23 procent).

Bij andere uitgavenposten wordt juist vaker gekozen voor het vermijden of aanpassen van de uitgaven. Dit zien we vooral bij hobby's en vrije tijd (45 procent), kleding (42 procent) en inboedel (37 procent). Het gaat hierbij om uitgaven die minder vastliggen en waarbij huishoudens vaker ruimte ervaren om te schuiven of keuzes te maken, bijvoorbeeld doordat ze niet iedere maand in dezelfde omvang terugkeren of doordat ze tijdelijk kunnen worden uitgesteld.

Wanneer we kijken naar verschillen tussen huishoudens die aangeven makkelijk of moeilijk rond te komen, zien we duidelijke patronen. Huishoudens die makkelijker rondkomen maken vaker gebruik van spaargeld of een buffer wanneer zij moeite ervaren met een uitgave. Zo gebruikt 29 procent van deze groep spaargeld of buffer bij onderhoud van de woning en tuin, tegenover 15 procent van de huishoudens die moeilijk rondkomen. Een vergelijkbaar verschil zien we bij inboedel (27 tegen 17 procent). Huishoudens die moeilijk rondkomen stellen daarentegen vaker betalingen uit of passen uitgaven aan. Dit is onder meer zichtbaar bij zorgkosten, waarover 18 procent van de huishoudens die moeilijk rondkomen aangeeft betalingen uit te stellen, tegenover 11 procent van de huishoudens die makkelijk rondkomen. Deze groep zegt ook vaker uitgaven te vermijden of aan te passen, bijvoorbeeld bij hobby's en vrije tijd (45 tegen 37 procent). Het lenen van geld bij familie, vrienden of een bank wordt in beide groepen relatief weinig genoemd.

Tabel 11: Strategie bij moeite met betalen van uitgaven (n = 2.515)*

Uitgaven	Niets / gewoon betalen	Mijn spaargeld/ buffer gebruiken	Geld lenen bij familie/ vrienden een bank	Geld lenen bij een bank	Uitgaven vermijden of aanpassen	Betaling uitstellen
Kosten van mijn kinderen	22	23	11	9	24	11
Boodschappen	29	17	7	7	35	5
Vervoerskosten (ov, auto, fiets etc.)	31	17	8	5**	32	8
Inboedel	17	20	9	7	37	10
Zorgkosten (eigen risico, extra zorgkosten, etc.)	30	23	8	6	16	16
Onderhoud van de woning en tuin	16	20	8	9	36	10
Hobby's en vrije tijd	15	14	7	6	45	12
Kleding	15	17	8	7	42	12
Energie	31	20	12	10	17	11
Huur/hypotheek	27	24	15	12	13	9
Water en andere lokale lasten	27	21	14	6**	17	14
Verzekeringen (zorg, auto etc.)	33	21	10	9	15	12
Telefoon, televisie & internet	33	19	9	10	18	11

* Respondenten hebben alleen posten gezien waarvan ze hebben aangegeven moeite te hebben met betalen.

** n < 50

4.3 Gevoel uitgaven te kunnen verlagen, uitstellen of aanpassen indien nodig

Naast de vraag of huishoudens moeite hebben met het betalen van uitgaven, is ook gevraagd in hoeverre zij het gevoel hebben deze uitgaven te kunnen verlagen, uitstellen of op een andere manier aan te passen als dat nodig is. Deze vraag geeft inzicht in de mate waarin huishoudens ruimte ervaren om te sturen op hun uitgaven.

Uit tabel 12 blijkt dat huishoudens bij sommige uitgaven duidelijk het gevoel hebben weinig tot geen invloed te hebben. Dit geldt vooral voor uitgaven die doorgaans vastliggen of lastig te veranderen zijn. Zo geeft 56 procent aan de huur of hypotheek helemaal niet te kunnen aanpassen, en nog eens 23 procent nauwelijks. Ook bij water en andere lokale lasten (41 procent helemaal niet, 32 procent nauwelijks) en zorgkosten (39 procent helemaal niet, 33 procent nauwelijks) ervaart een groot deel van de huishoudens weinig ruimte om deze uitgaven te beïnvloeden. Hetzelfde beeld zien we bij energie en verzekeringen, waar het merendeel aangeeft deze uitgaven slechts in beperkte mate te kunnen aanpassen.

Bij andere uitgavenposten ervaren huishoudens juist vaker dat zij wél mogelijkheden hebben om te verlagen, uit te stellen of aan te passen als dat nodig is. Dit zien we vooral bij hobby's en vrije tijd, waar 27 procent aangeeft deze uitgaven in grote mate te kunnen aanpassen en 40 procent enigszins. Ook bij onderhoud van de woning en tuin en inboedel geeft een relatief groot deel van de huishoudens aan deze uitgaven enigszins tot in grote mate te kunnen beïnvloeden (respectievelijk 61 en 58 procent). Dit zijn uitgaven die vaak niet iedere maand terugkeren of die, binnen bepaalde grenzen, kunnen worden uitgesteld.

Voor boodschappen en vervoerskosten ligt het beeld meer in het midden. Een meerderheid geeft aan deze uitgaven enigszins te kunnen aanpassen (42 procent bij boodschappen en 38 procent bij vervoerskosten), maar een substantieel deel ervaart ook hier weinig ruimte. Dit wijst erop dat huishoudens deze uitgaven deels als noodzakelijk ervaren, terwijl zij tegelijkertijd proberen hier toch enige flexibiliteit in te vinden.

Tabel 12: Gevoel uitgaven te kunnen verlagen, uitstellen of aanpassen indien nodig (n = 2.515)*

Uitgaven	Helemaal niet	Nauwelijks	Enigszins	In grote mate
Boodschappen	15	28	42	15
Onderhoud van de woning en tuin	14	24	42	19
Hobby's en vrije tijd	13	20	40	27
Kosten van mijn kinderen	22	33	34	12
Vervoerskosten (ov, auto, fiets etc.)	17	32	38	13
Kleding	12	19	40	29
Energie	23	35	33	9
Water en andere lokale lasten	41	32	20	7
Verzekeringen (zorg, auto etc.)	28	37	29	7
Huur/hypotheek	56	23	16	6
Telefoon, televisie & internet	21	33	35	11
Zorgkosten (eigen risico, extra zorgkosten, etc.)	39	33	21	7
Inboedel	16	26	40	18

* Respondenten die hebben aangegeven dat de uitgavenpost bij hen niet van toepassing is, zijn hierin niet meegenomen.

5. Sparen

Sparen speelt een belangrijke rol in de financiële weerbaarheid van huishoudens. Met spaargeld kunnen mensen financiële tegenvallers opvangen en uitgaven betalen die niet maandelijks terugkomen. Ook biedt sparen ruimte om vooruit te kijken en plannen te maken voor de toekomst. Tegelijkertijd is sparen niet voor iedereen vanzelfsprekend en verschilt de mogelijkheid om geld opzij te zetten sterk tussen huishoudens.

In dit hoofdstuk brengen we in kaart in hoeverre huishoudens sparen en hoeveel spaargeld zij hebben. We laten zien welke verschillen er zijn tussen groepen en in hoeverre men het gevoel heeft genoeg geld achter de hand te hebben. Daarbij kijken we ook naar de relatie tussen sparen en andere aspecten van de financiële situatie, zoals inkomen en de mate waarin mensen kunnen rondkomen.

5.1 Sparen algemeen

In 2026 geeft 13 procent van de huishoudens aan niet te sparen (tabel 13). Dat betekent dat het overgrote deel van de huishoudens (87 procent) wél spaart. Dit beeld is vrijwel onveranderd ten opzichte van 2024, toen 12 procent aangaf niet te sparen. Niet sparen komt vaker voor bij huurders (20 procent), bij huishoudens met een laag inkomen (25 procent) en bij huishoudens die weinig of geen controle ervaren over hun inkomsten (35 procent).

Van de huishoudens die sparen, zet het grootste deel iedere maand geld opzij. In totaal spaart 67 procent maandelijks: 26 procent via een automatisch afgeschreven vast bedrag, 18 procent door zelf een vast bedrag over te maken en 23 procent door iedere maand een wisselend bedrag te sparen. Daarnaast spaart 17 procent alleen wanneer er geld overblijft.

Tabel 13: Frequentie van sparen (n = 2.515)

	2024 %	2026 %
Spaar niet	12	13
Spaart iedere maand een vast bedrag (maak ik zelf over)	14	18
Spaart iedere maand een vast bedrag (automatisch afgeschreven)	28	26
Spaart iedere maand, bedrag verschilt	23	23
Spaart als er geld overblijft	18	17
Spaart als er meer inkomsten zijn dan normaal/gemiddeld per maand	2	2

5.2 Spaardoelen

Naast de vraag of en hoe huishoudens sparen, is ook gevraagd waarvoor zij sparen. Respondenten konden daarbij maximaal drie spaardoelen aangeven.

Vergelijkbaar met de vorige meting wordt sparen voor onvoorziene kosten het vaakst genoemd (40 procent; tabel 14). Dit gaat bijvoorbeeld om onverwachte uitgaven zoals een kapotte wasmachine of hogere medische kosten. Daarnaast spaart ongeveer een kwart van de huishoudens voor vrije tijd en hobby's, voor een buffer bij een eventuele inkomensterugval en voor grotere aankopen zoals een auto of elektronica.

Andere spaardoelen, zoals extra geld na pensionering, eerder stoppen met werken of kosten voor kinderen, worden door kleinere groepen genoemd. 15 procent van de huishoudens geeft aan geen spaardoelen te hebben.

Tabel 14: Spaardoelen (meerdere antwoorden mogelijk) (n = 2.515)

	2026 %
Onvoorziene kosten	40
Buffer voor een eventuele inkomensterugval	29
Grotere aankopen (bijv. auto, elektronica, etc.)	25
Vrije tijd en hobby's	23
Na pensionering extra geld hebben	17
Ik heb geen spaardoelen	15
Voor de kosten van een kind of kinderen	12
Eerder kunnen stoppen met werken	12
Afbetalen van een lening of schuld	10
Verbouwing	9
Een (ander) huis kopen	8
Verhuizen	7

5.3 Sparen: percentage van het inkomen

Aan huishoudens die aangeven te sparen, is gevraagd welk deel van hun inkomen zij ongeveer opzijzetten. Ongeveer een derde van de spaarders spaart minder dan 10 procent van het inkomen (tabel 15). Twee vergelijkbaar grote groepen sparen ongeveer 10 procent of meer dan 10 procent van het inkomen. Dit beeld is grotendeels vergelijkbaar met 2024, al is het aandeel huishoudens dat meer dan 10 procent spaart in 2026 iets afgenomen.

Tabel 15: Spaargeld in relatie tot het inkomen (n = 2.194)

	2024 %	2026 %
Spaart minder dan 10 procent van het inkomen	33	32
Spaart ongeveer 10 procent van het inkomen	28	32
Spaart meer dan 10 procent van het inkomen	33	29
Overig (weet het niet of wil het niet zeggen)	7	7

De mate waarin huishoudens sparen hangt duidelijk samen met hun financiële situatie en levenssituatie. Tabel 16 zoomt daarom in op het aandeel huishoudens dat minder dan 10 procent van het inkomen spaart, uitgesplitst naar achtergrondkenmerken.

Hieruit blijkt dat huishoudens die (zeer) moeilijk rondkomen relatief vaak een klein deel van hun inkomen sparen: 51 procent van deze groep spaart minder dan 10 procent, terwijl slechts 10 procent meer dan 10 procent van het inkomen spaart. Ook onder huishoudens met een laag inkomen spaart bijna de helft (49 procent) minder dan 10 procent van het inkomen, tegenover 12 procent die meer dan 10 procent spaart. Huurders sparen eveneens relatief vaak een beperkt deel van hun inkomen (42 procent spaart minder dan 10 procent). Jongvolwassenen wijken hiervan deels af: zij geven relatief vaak aan ongeveer 10 procent van hun inkomen te sparen (47 procent) en sparen minder vaak

een klein deel van het inkomen (19 procent) dan huishoudens van 30 jaar en ouder (34 procent).

Tabel 16: Aandeel huishoudens dat minder dan 10 procent van het inkomen spaart, naar achtergrondkenmerken (n = 2.194)

		2026 %
Totaal		32
Leeftijd	18 t/m 30	19
	> 30	34
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	27
	Gepensioneerd	36
	Uitkeringsgerechtigd	55
Inkomen	Laag	49
	Midden	34
	Hoog	17
Woonsituatie	Koopwoning	24
	Huurwoning	42
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	28
	Zonder partner, met kinderen	38
	Met partner, zonder kinderen	30
	Zonder partner, zonder kinderen	37
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	33
	Geen wisselend inkomen	31
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	33
	Geen/weinig gevoel van controle	16
Rondkomen algemeen	(Zeer) makkelijk rondkomen	22
	(Zeer) moeilijk rondkomen	51

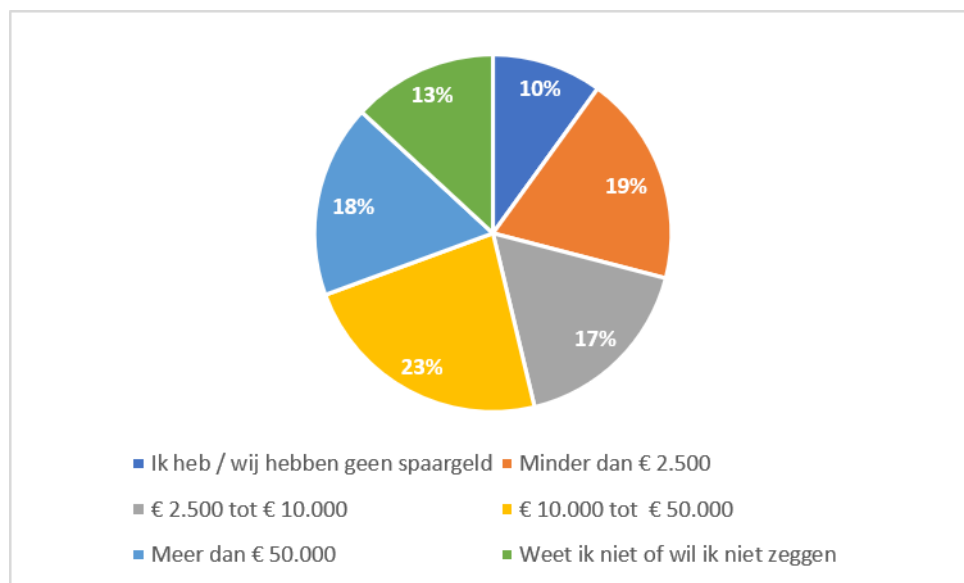
5.4 Hoogte van het spaargeld

In de voorgaande paragrafen is gekeken of huishoudens sparen en welk deel van het inkomen zij opzijzetten. In deze paragraaf kijken we naar de hoeveelheid spaargeld op spaarrekeningen. Respondenten is gevraagd hoeveel spaargeld zij, eventueel samen met hun partner, naar eigen inschatting op spaarrekeningen hebben staan.

In figuur 2 is te zien dat een aanzienlijke groep huishoudens beschikt over weinig spaargeld. Een op de tien huishoudens heeft geen spaargeld. Daarnaast heeft 19 procent wel spaargeld, maar minder dan € 2.500. Samen betekent dit dat bijna drie op de tien huishoudens minder dan € 2.500 aan spaargeld hebben.

Een deel van deze groep heeft nog minder: in totaal heeft 23 procent zelfs minder dan € 1.000 op de spaarrekening (10 procent helemaal geen spaargeld, 13 procent minder dan € 1.000). Vergeleken met de vorige meting is het aandeel huishoudens met minder dan € 2.500 aan spaargeld licht toegenomen (van 26 procent in 2024 naar 29 procent in 2026), terwijl het aandeel huishoudens met een spaarsaldo tussen € 2.500 en € 10.000 gelijk is gebleven (17 procent).

De figuur laat het totaalbeeld zien. Zoomen we verder in, dan blijken er duidelijke verschillen tussen groepen te zijn. Jongvolwassenen beschikken relatief vaak over weinig spaargeld: 40 procent van de huishoudens jonger dan 30 jaar heeft minder dan € 2.500 aan spaargeld, tegenover 27 procent van de huishoudens van 30 jaar en ouder. Ook onder huishoudens met een uitkering komt een laag spaarsaldo veel voor (56 procent heeft minder dan € 2.500). Verder zien we dat alleenstaanden, zowel met als zonder kinderen, huurders, huishoudens met een laag inkomen en huishoudens met een wisselend inkomen relatief vaak over een beperkte financiële buffer beschikken. In deze groepen hebben vier tot vijf op de tien huishoudens minder dan € 2.500 aan spaargeld.

Figuur 2: Hoeveelheid spaargeld die huishoudens op hun spaarrekeningen hebben staan (n = 2.515)

5.5 Andere vormen van vermogen naast spaargeld

Tabel 17 laat zien dat een meerderheid van de huishoudens een of meer andere vormen van vermogen bezit. De meest voorkomende vorm is een (deels) afbetaalde koopwoning (32 procent). Daarnaast bezit 15 procent beleggingen in fondsen of indextrackers en 13 procent beleggingen in individuele aandelen of obligaties. Ook lijfrenteverzekeringen of bankspaarproducten (12 procent) en cryptovaluta (12 procent) worden relatief vaak genoemd. Tegelijkertijd geeft 41 procent van de huishoudens aan geen andere vorm van vermogen te bezitten.

In tabel 13 werd al zichtbaar dat 13 procent van de huishoudens aangeeft niet te sparen. Een klein deel van deze groep beschikt wel over andere vormen van vermogen. In totaal gaat het om 9 procent van de huishoudens die niet sparen en ook geen andere vorm van vermogen hebben.

Tabel 17: Vormen van vermogen, anders dan spaargeld (meerdere antwoorden mogelijk; n = 2.515)

	2026 %
Geen ander vermogen	41
Eigen koopwoning, (deels) afbetaald	32
Beleggingen in fondsen of indextrackers (anders dan de pensioenopbouw bij je werkgever of een pensioenproduct)	15
Beleggingen in individuele aandelen of obligaties (anders dan de pensioenopbouw bij je werkgever of een pensioenproduct)	13
Lijfrenteverzekeringen en/of bankspaarproducten	12
Cryptovaluta	12
Geld geleend aan (klein)kinderen, vrienden of familie	6
Woning om te verhuren	5
Ander vastgoed	5

5.6 Gevoel genoeg geld achter de hand te hebben

Naast het daadwerkelijke spaargedrag en de hoogte van het spaargeld op spaarrekeningen, is huishoudens gevraagd of zij het gevoel hebben genoeg geld achter de hand te hebben. Deze vraag gaat nadrukkelijk over de eigen inschatting van huishoudens. Wat 'genoeg' is, verschilt per huishouden.

In 2026 geeft 39 procent van de huishoudens aan niet het gevoel te hebben genoeg geld achter de hand te hebben (tabel 18). Dit aandeel is iets hoger dan bij de vorige meting in 2024, toen 35 procent dit aangaf. Ruim de helft (53 procent) heeft het gevoel wél genoeg geld achter de hand te hebben en 9 procent weet dit niet.

Het ontbreken van dit gevoel komt duidelijk vaker voor bij bepaalde groepen. Zo geven uitkeringsgerechtigden (60 procent), huishoudens met een laag inkomen (54 procent) en huurders (53 procent) relatief vaak aan dat zij niet het gevoel hebben genoeg geld achter de hand te hebben. Ook alleenstaanden, en in het bijzonder alleenstaanden met kinderen (62 procent), geven dat bovengemiddeld vaak aan.

Dit hangt ook samen met bredere financiële onzekerheid. Het zijn vaak huishoudens die moeilijker kunnen rondkomen en/of zich regelmatig tot altijd zorgen maken die niet het gevoel hebben genoeg geld achter de hand te hebben.

Tabel 18: Gevoel genoeg geld achter de hand te hebben (percentage dat 'nee' antwoordt) (n = 2.515)

		2026 %
Totaal		39
Leeftijd	18 t/m 30	45
	> 30	37
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	40
	Gepensioneerd	<u>19</u>
	Uitkeringsgerechtigd	<u>60</u>
Inkomen	Laag	54
	Midden	37
	Hoog	29
Woonsituatie	Koopwoning	27
	Huurwoning	53
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	38
	Zonder partner, met kinderen*	62
	Met partner, zonder kinderen	28
	Zonder partner, zonder kinderen	46
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	49
	Geen wisselend inkomen	37
Rondkomen	(Zeer) makkelijk rondkomen	19
	(Zeer) moeilijk rondkomen	70
Financiële zorgen	Regelmatig tot altijd	<u>67</u>
	Zelden tot nooit	<u>10</u>
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	<u>31</u>
	Geen/weinig gevoel van controle	<u>77</u>

* n < 50

6. Life-events en zorgen over de toekomst

In de voorgaande hoofdstukken stond de financiële situatie van huishoudens in het hier en nu centraal: de mate waarin mensen kunnen rondkomen, hun inkomsten en hun uitgaven. In hoofdstuk 5 hebben we daarnaast gekeken naar de financiële weerbaarheid richting de toekomst, in de vorm van spaargeld en het gevoel genoeg geld achter de hand te hebben. Tegelijkertijd weten we dat financiële kwetsbaarheid juist zichtbaar wordt wanneer mensen te maken krijgen met ingrijpende life-events of vooruitkijken naar mogelijke veranderingen.

Life-events, zoals het verlies van werk, ziekte, scheiding of veranderingen in het huishouden, kunnen een grote impact hebben op de financiële situatie. Daarnaast kunnen ook bredere maatschappelijke en geopolitieke ontwikkelingen, zoals economische onzekerheid of internationale spanningen, bijdragen aan zorgen over de eigen financiële toekomst. In dit hoofdstuk brengen we in kaart in hoeverre huishoudens het idee hebben de komende twaalf maanden te kunnen rondkomen, hoeveel zorgen zij zich maken over mogelijke financiële impact van life-events en in hoeverre zij zich voorbereid voelen op gebeurtenissen die hun financiële situatie onder druk kunnen zetten.

6.1 Zekerheid over rondkomen in de komende 12 maanden

De helft van de huishoudens geeft aan zeker te zijn dat zij in de komende twaalf maanden kunnen rondkomen. Daarnaast verwacht 35 procent waarschijnlijk rond te kunnen komen. Aan de andere kant geeft 7 procent aan dat zij (waarschijnlijk) niet rond kunnen komen in het komende jaar. Het overige deel staat hier neutraal tegenover of heeft geen duidelijke mening.

Deze vraag verschilt van de vraag over rondkomen uit hoofdstuk 2, waarbij we keken naar de moeite die huishoudens op dit moment ervaren om maandelijks rond te komen. Hier gaat het om de verwachting voor de nabije toekomst en de mate van zekerheid daarover. We zien dan ook dat de uitkomsten uiteenlopen. Zo geeft een substantieel deel van de huishoudens aan moeite te hebben met rondkomen, terwijl een veel groter deel (redelijk) zeker is dat het hen in de komende twaalf maanden zal lukken om rond te komen. Dit betekent dat huishoudens hun financiële situatie wel als lastig kunnen ervaren, maar toch verwachten dat het uiteindelijk lukt om rond te komen. Daarnaast kan ook meespelen dat mensen hun financiële vooruitzichten optimistischer inschatten dan hun huidige situatie.

Net als bij andere onderdelen in dit rapport zijn er duidelijke verschillen tussen groepen (tabel 19). Jongvolwassenen, huishoudens met een laag inkomen, huurders en huishoudens met een wisselend inkomen zijn minder vaak zeker dat zij in de komende twaalf maanden kunnen rondkomen. Zo is 70 procent van de huishoudens met een wisselend inkomen zeker of waarschijnlijk zeker, tegenover 87 procent van de huishoudens zonder wisselend inkomen. Ook het gevoel van controle over inkomsten hangt sterk samen met deze verwachting: van de huishoudens die aangeven weinig of geen controle te ervaren, verwacht 49 procent zeker of waarschijnlijk zeker te kunnen rondkomen, tegenover 94 procent van de huishoudens die wel controle ervaren.

Tabel 19: Zekerheid over rondkomen de komende 12 maanden (n = 2.515)*

		2026 %
Totaal		85
Leeftijd	18 t/m 30	80
	> 30	85
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	86
	Gepensioneerd	93
	Uitkeringsgerechtigd	68
Inkomen	Laag	72
	Midden	90
	Hoog	93
Woonsituatie	Koopwoning	91
	Huurwoning	78
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	87
	Zonder partner, met kinderen**	76
	Met partner, zonder kinderen	89
	Zonder partner, zonder kinderen	80
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	70
	Geen wisselend inkomen	87
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	94
	Geen/weinig gevoel van controle	49

* In deze tabel zijn de categorieën 'Ik ben zeker dat ik rond kan komen de komende 12 maanden' en 'Ik kan waarschijnlijk rondkomen de komende 12 maanden' samengenomen.

** n < 50

6.2 Zorgen over levensgebeurtenis die financieel niet opgevangen kan worden

Life-events zijn ingrijpende gebeurtenissen in het leven van mensen, zoals het verlies van werk, het einde van een relatie of het stoppen van een onderneming. Dergelijke gebeurtenissen kunnen grote gevolgen hebben voor het dagelijks leven en voor de financiële situatie van huishoudens. In deze paragraaf kijken we in hoeverre huishoudens zich zorgen maken dat er in de komende jaren een life-event plaatsvindt dat zij financieel niet goed kunnen opvangen.

Bijna de helft van de huishoudens (47 procent) maakt zich hier vaak tot soms zorgen over (tabel 20). Het gaat om 13 procent die zich vaak zorgen maakt en 34 procent die zich soms zorgen maakt.

Hiervan maakt 13 procent zich vaak zorgen en 34 procent soms. Een kleiner deel maakt zich zelden of nooit zorgen, of heeft hier nog niet over nagedacht.

De mate waarin huishoudens zich zorgen maken verschilt per groep. Zorgen komen relatief vaak voor onder jongvolwassenen, huishoudens met een laag inkomen en huurders. Ook huishoudens met kinderen maken zich vaker zorgen dat ze een life-event financieel niet goed kunnen opvangen. Daarnaast valt op dat deze zorgen sterk samenhangen met de bredere financiële situatie: onder huishoudens die aangeven (zeer) moeilijk rond te komen, maakt 74 procent zich vaak tot soms zorgen over het plaatsvinden van een life-event dat zij financieel niet kunnen opvangen, tegenover 29 procent van de huishoudens die (zeer) makkelijk rondkomen.

Tabel 20: Zorgen over het plaatsvinden van een life-event dat financieel niet kan worden opgevangen, naar achtergrondkenmerken (percentage dat zich vaak tot soms zorgen maakt) (n = 2.515)

		2026 %
Totaal		47
Leeftijd	18 t/m 30	<u>57</u>
	> 30	<u>45</u>
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	50
	Gepensioneerd	<u>22</u>
	Uitkeringsgerechtigd	<u>62</u>
Inkomen	Laag	<u>56</u>
	Midden	45
	Hoog	<u>39</u>
Woonsituatie	Koopwoning	<u>40</u>
	Huurwoning	<u>55</u>
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	<u>51</u>
	Zonder partner, met kinderen	<u>63</u>
	Met partner, zonder kinderen	<u>40</u>
	Zonder partner, zonder kinderen	46
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	<u>56</u>
	Geen wisselend inkomen	<u>45</u>
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	<u>41</u>
	Geen/weinig gevoel van controle	<u>75</u>
Rondkomen algemeen	(Zeer) makkelijk rondkomen	29
	(Zeer) moeilijk rondkomen	74

6.3 Zekerheid rondkomen na life-event

In de vorige paragraaf is gekeken naar algemene zorgen over het plaatsvinden van een life-event dat financieel niet kan worden opgevangen. In deze paragraaf zoomen we in op specifieke life-events, en op de vraag in hoeverre huishoudens verwachten na deze gebeurtenissen nog rond te kunnen komen.

Tabel 21 laat per life-event zien welk aandeel huishoudens aangeeft (zeer) onzeker te zijn of zij na deze gebeurtenis nog rond kunnen komen. Het gaat hierbij om een verwachting, niet om een daadwerkelijk meegemaakte situatie.

De meeste onzekerheid zien we bij het stoppen van een onderneming of faillissement en bij uit elkaar gaan of scheiding. In beide gevallen is 41 procent van de huishoudens die dit zou kunnen overkomen (zeer) onzeker of zij daarna nog rond kunnen komen.

Daarnaast geeft een aanzienlijke groep aan onzeker te zijn of ze nog kunnen rondkomen met een fors lager inkomen (36 procent) of als ze eerder stoppen met werken (35 procent). Ook bij het overlijden van de partner en werkloosheid is ongeveer een derde van de huishoudens onzeker over de financiële situatie na deze gebeurtenis.

Tabel 21: Onzekerheid rondkomen na life-event (% onzeker en zeer onzeker) (n = 2.515*)

	2026 %
Onderneming stopt/faillissement	41
Uit elkaar gaan/scheiding	41
Fors minder inkomen (bijv. door ander werk)	36
Eerder stoppen met werken	35
Overlijden partner	31
Werkloosheid	31
Pensioen	28
Arbeidsongeschiktheid/langdurige ziekte (verzuim)	27
Kind krijgen	16
Kind gaat studeren	16

* De weergegeven life-events zijn alleen voorgelegd aan huishoudens voor wie deze gebeurtenis van toepassing kan zijn. Uit elkaar gaan/scheiding en overlijden van de partner zijn alleen gevraagd aan respondenten met een partner. Pensioen en eerder stoppen met werken zijn alleen gevraagd aan respondenten die nog niet met pensioen zijn. Onderneming stopt/faillissement is alleen gevraagd aan ondernemers en zzp'ers.

6.4 De mate waarin situaties financieel geregeld zijn

Na de algemene zorgen over toekomstige life-events en de mate waarin huishoudens zeker zijn dat ze kunnen rondkomen na specifieke gebeurtenissen, gaan we in deze paragraaf in op de mate waarin huishoudens deze situaties financieel zeggen te hebben geregeld. Met 'financieel geregeld' is in de vraag niet één specifieke invulling bedoeld. Het kan daarbij gaan om uiteenlopende vormen van voorbereiding, zoals spaargeld, verzekeringen of andere voorzieningen, afhankelijk van de situatie en het huishouden.

Tabel 22 laat zien dat de mate waarin life-events financieel zijn geregeld sterk verschilt per gebeurtenis. Relatief vaak geven huishoudens aan dat arbeidsongeschiktheid of langdurige ziekte financieel voldoende is geregeld (31 procent). Ook bij overlijden van de partner (39 procent) en pensioen (37 procent) zegt een aanzienlijk deel dat deze situatie

voldoende is geregeld. Tegelijkertijd geeft ook bij deze life-events een groot deel aan dat de situatie slechts gedeeltelijk is geregeld of dat men hiermee bezig is.

Bij andere life-events overheerst juist het beeld dat deze nog niet of slechts beperkt zijn geregeld. Dit geldt met name voor uit elkaar gaan of scheiding en voor het stoppen van een onderneming of faillissement: in beide gevallen geeft 38 procent van de huishoudens die dit zou kunnen overkomen aan dat deze situatie nog niet is geregeld. Ook bij eerder stoppen met werken zegt bijna een derde (32 procent) dat dit nog niet is geregeld.

Daarnaast valt op dat bij veel life-events een grote middencategorie bestaat van huishoudens die aangeven dat de situatie gedeeltelijk is geregeld of dat zij hiermee bezig zijn. Dit zien we onder meer bij werkloosheid, fors minder inkomen en bij life-events rond kinderen.

Wanneer deze resultaten worden gezien in samenhang met de vorige paragraaf, valt op dat juist bij life-events waarbij veel huishoudens onzeker zijn of ze nog zouden kunnen rondkomen, zoals scheiding, faillissement en een fors lager inkomen, ook relatief vaak wordt aangegeven dat deze situaties nog niet financieel zijn geregeld.

Tabel 22: Mate waarin situaties financieel zijn geregeld (excl. niet van toepassing) (n = 2.515)

	Ja, dit is voldoende geregeld	Gedeeltelijk geregeld	Nog niet geregeld	Nog niet geregeld, maar ik ben ermee bezig	Ik weet niet of dit geregeld is
	%	%	%	%	%
Arbeidsongeschiktheid/langdurige ziekte (verzuim)	31	26	18	16	9
Werkloosheid	25	25	24	16	10
Fors minder inkomen (bijv. door ander werk)	22	23	28	18	8
Uit elkaar gaan/scheiding	20	17	38	14	11
Overlijden partner	39	21	22	13	6
Kind krijgen	28	20	25	20	7
Kind gaat studeren	26	25	22	20	7
Pensioen	37	26	15	15	7
Eerder stoppen met werken	21	19	32	20	8
Onderneming stopt/faillissement	18*	21*	38	17*	6*

* n < 50

6.5 Zorgen over invloed van grote gebeurtenissen in de wereld op financiële situatie

Naast zorgen over persoonlijke life-events kunnen ook ontwikkelingen in de wereld invloed hebben op hoe huishoudens hun financiële situatie beoordelen. In hoofdstuk 4 stelden we al dat deze gebeurtenissen mogelijk bij mensen een gevoel van financiële onzekerheid kunnen oproepen. In deze paragraaf kijken we in hoeverre huishoudens zich zorgen maken over de impact van grote gebeurtenissen in de wereld op hun eigen financiële situatie.

40 procent van de huishoudens maakt zich hier redelijk tot veel zorgen over (tabel 23). Daarnaast geeft 38 procent aan zich hier soms zorgen over te maken. Een kleiner deel (23 procent) maakt zich weinig tot geen zorgen over deze invloed.

Deze zorgen verschillen duidelijk per groep. Jongvolwassenen, uitkeringsgerechtigden, huishoudens met een laag inkomen, huurders en huishoudens met een wisselend inkomen maken zich relatief vaak zorgen over de invloed van mondiale ontwikkelingen op hun financiële situatie. Zo maakt 48 procent van de jongvolwassenen zich hier redelijk tot veel zorgen over, tegenover 38 procent van de 30-plussers. Onder huishoudens die aangeven (zeer) moeilijk rond te komen, maakt 61 procent zich redelijk tot veel zorgen, tegenover 27 procent van de huishoudens die (zeer) makkelijk rondkomen.

Ook het gevoel van controle over inkomsten hangt sterk samen met deze zorgen. Van de huishoudens die aangeven weinig of geen controle te ervaren, maakt 66 procent zich redelijk tot veel zorgen over de invloed van grote gebeurtenissen in de wereld op hun financiële situatie. Bij huishoudens die wel het gevoel hebben controle te hebben over hun inkomsten ligt dit aandeel beduidend lager (35 procent).

Wanneer huishoudens wordt gevraagd waar zij zich daarbij het meest zorgen over maken, noemen zij vooral ontwikkelingen die direct samenhangen met de betaalbaarheid van het dagelijks leven. Het gaat daarbij met name om stijgende prijzen en inflatie, en om ontwikkelingen rond energieprijzen. Daarnaast worden ook oorlog en internationale conflicten genoemd als belangrijke bron van zorgen, mede vanwege de mogelijke gevolgen voor economie, prijzen en zekerheid.

Tabel 23: Zorgen over invloed van grote gebeurtenissen in de wereld op financiële situatie (percentage dat zich redelijk tot veel zorgen maakt) (n = 2.515)

		2026 %
Totaal		40
Leeftijd	18 t/m 30	48
	> 30	38
Inkomenssituatie	Werkend (loondienst of zzp'er)	42
	Gepensioneerd	23
	Uitkeringsgerechtigd	50
Inkomen	Laag	47
	Midden	39
	Hoog	34
Woonsituatie	Koopwoning	34
	Huurwoning	46
Huishoudsituatie	Met partner, met kinderen	37
	Zonder partner, met kinderen	50

	Met partner, zonder kinderen	<u>35</u>
	Zonder partner, zonder kinderen	38
Wisselend inkomen	Wisselend inkomen	<u>47</u>
	Geen wisselend inkomen	38
Gevoel van controle over inkomsten	Gevoel van controle	35
	Geen/weinig gevoel van controle	<u>66</u>
Rondkomen algemeen	(Zeer) makkelijk rondkomen	<u>27</u>
	(Zeer) moeilijk rondkomen	<u>61</u>

Bijlage 1 | Onderzoeksverantwoording

1.1 Doelgroep

De doelgroep voor dit onderzoek heeft de volgende kenmerken:

- De respondenten zijn Nederlanders in de leeftijd 18-75 jaar.
- Het gaat om werkenden (in loondienst of als zzp'er), gepensioneerden, uitkeringsgerechtigden en andere niet-werkenden.
- Alleen zelfstandige huishoudens zijn meegenomen. Respondenten die niet zelfstandig een huishouden voeren (bijvoorbeeld omdat zij bij hun ouders wonen), zijn niet meegenomen.

1.2 Netto steekproef

De netto steekproef bestaat uit 2.515 respondenten.

De steekproef is representatief op leeftijd en geslacht voor Nederlanders in de leeftijd van 18 tot en met 75 jaar. Zie tabel B1 en B2 in bijlage 2 voor de verdeling van de steekproef en de representativiteit.

1.3 Werving respondenten

De werving van de respondenten heeft plaatsgevonden via een online vragenlijst, uitgezet onder een panel via Dynata (www.dynata.com).

Alleen volledig ingevulde vragenlijsten zijn meegenomen in de analyse.

1.4 Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd van 16 april 2026 tot en met 6 mei 2026.

Bijlage 2 | Achtergrondkenmerken

In deze bijlage worden de achtergrondkenmerken van de respondenten beschreven. Deze kenmerken worden in het rapport gebruikt om resultaten tussen groepen te vergelijken.

Tabel B1 geeft een overzicht van de representativiteit van de steekproef ten opzichte van de Nederlandse bevolking (op basis van CBS-cijfers). Tabel B2 beschrijft de achtergrondkenmerken van de respondenten in de (gewogen) steekproef.

Aandachtspunten

– *Geslacht*

In de vragenlijst zijn ook de antwoordcategorieën 'anders' en 'wil ik niet zeggen' opgenomen. Dit betreft minder dan 0,5 procent van de respondenten en is daarom niet apart weergegeven in de tabellen.

– *Inkomen*

Het inkomen is gebaseerd op zelfrapportage in de survey en betreft het netto maandinkomen (salaris, nettowinst of uitkering die op de rekening wordt gestort). Respondenten hebben hun inkomen in categorieën opgegeven; voor analyses is het midden van de categorie als waarde gebruikt.

Het inkomen is ingedeeld in drie niveaus:

- Laag inkomen: zonder partner < € 1.875; met partner < € 2.875
- Midden inkomen: zonder partner € 1.875 – € 2.625; met partner € 2.875 – € 4.750
- Hoog inkomen: zonder partner > € 2.625; met partner > € 4.750

Deze indeling is gebaseerd op maandelijks netto-inkomens. 'Onbekend' betreft respondenten die hun inkomen niet weten of niet willen aangeven.

– *Opleidingsniveau*

Opleidingsniveau is ingedeeld in drie categorieën (laag, middelbaar en hoog), conform de gebruikelijke indeling van het CBS.⁹

Hierbij geldt:

- Laag: basisonderwijs, vmbo of mbo-1
- Middelbaar: havo, vwo of mbo-2/3/4
- Hoog: hbo of wo

– *Herkomst*

Herkomst is bepaald op basis van het geboorteland van de respondent en diens ouders, conform de definitie van het CBS.¹⁰

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- personen geboren in Nederland, met ouders die ook in Nederland zijn geboren;
- personen geboren in Nederland, met één of twee ouders geboren in het buitenland;
- personen die zelf in het buitenland zijn geboren.

⁹ CBS (2026). *Opleidingsniveau*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/48/hoge-tevredenheid-ondanks-lage-materiele-welvaart-in-caribisch-nederland/opleidingsniveau>

¹⁰ CBS (2026). *Herkomst*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/herkomst>; CBS (2026). *Herkomst*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/herkomst>

Tabel B1: Representativiteit steekproef

	Representatief Nederland (Bron: CBS) %	Ongewogen steekproef (n = 2.515) %
Geslacht		
Man	49	49
Vrouw	51	51
Leeftijd		
18 tot 25 jaar	5	5
25 tot 35 jaar	18	17
35 tot 45 jaar	19	19
45 tot 55 jaar	19	19
55 tot 65 jaar	21	21
65 tot 75 jaar	19	19

Tabel B2: Achtergrond respondenten steekproef (gewogen steekproef) (n = 2.515)

	Totaal %		Totaal %
Geslacht		Inkomensniveau	
Man	49	Laag	29
Vrouw	51	Midden	31
		Hoog	33
		Onbekend	6
Leeftijd		Inkomenssituatie	
18 tot 25 jaar	5	Werkend	69
25 tot 35 jaar	18	Gepensioneerd	16
35 tot 45 jaar	19	Uitkeringsgerechtigd	10
45 tot 55 jaar	19		
55 tot 65 jaar	21		
65 tot 75 jaar	19		
Huishoudtype		Woning	
Alleenstaand, zonder kinderen	28	Huurwoning	44
Alleenstaande, met kinderen	6	Koopwoning	56
Met partner, zonder kinderen	34		
Met partner, met kinderen	30	Opleidingsniveau	
Met een of meerdere huisgenoten	2	Laag	18
Anders	<1	Middelbaar	41
		Hoog	41
Herkomst			
(geboorteland respondent en ouders)			
Nederland, ouders ook	84	Leeftijd in 2 categorieën	
Nederland, 1 ouder niet	6	18 tot 31 jaar	15
Nederland, ouders niet	4	31 jaar en ouder	85
Buitenland	6		
Onbekend	<1		